

รายงานสรุปผล

โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ชุมชนไทยพวน ต.หนองแสง อ.ปากพลี

จ.นครนายก

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ชุมชนไทยพวน ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก : โรงเรียนข้าวชุมชน “ไทยพวน ชวนเฮ็ดนา” ศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนหนองแสง

วัตถุประสงค์ของโครงการ :

1. เพื่อรวบรวม และสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านวิถีเชิงเกษตรกรรม ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก
2. เพื่อพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิถีเชิงเกษตรกรรม และภูมิปัญญาสร้างสรรค์ ของชาวไทยพวน ณ พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมชุมชนไทยพวน ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก

1.3 พื้นที่เป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย :

ในปีงบประมาณ 2562 โครงการดำเนินงานในพื้นที่ ณ หมู่ 4 บ้านเนินหินแร่ ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก

กลุ่มเป้าหมาย ปี 2562

-ประชาชนในต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก อาจารย์ และบุคลากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ รวมทุกกิจกรรม 457 คน

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.ลงพื้นที่ชุมชนหนองแสงสำรวจข้อมูลวิถีชีวิตเกษตรกรรมในพื้นที่ ต.หนองแสง ทั้ง 9 หมู่ โดยความร่วมมือจากทีมคณาจารย์และนิสิตคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในการรวบรวมข้อมูล และสำรวจพื้นที่โรงเรียนข้าวชุมชน หมู่ 4 บ้านเนินหินแร่

2.จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประชาชนในชุมชนหนองแสงทั้ง 9 หมู่ เพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมจากภูมิปัญญาของชาวไทยพวน ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก

3.นำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อพัฒนารูปแบบสื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมภูมิปัญญาสร้างสรรค์ ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อติดตั้งภายในชุมชนหนองแสง และนิทรรศการ ณ โรงเรียนข้าวชุมชน หมู่ 4 บ้านเนินหินแร่ ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก

4.เผยแพร่ข้อมูลและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การทำนาวิถีไทยพวน ณ โรงเรียนข้าวชุมชน “ไทยพวน ชวนเฮ็ดนา” ศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนไทยพวน หมู่ 4 บ้านเนินหินแร่ และมีการเชื่อมโยงการเผยแพร่ข้อมูลกับศูนย์การเรียนรู้ศิลปะและวัฒนธรรมไทยพวน “เฮียนฮู้ บ้านพวน” หมู่ 1 วัดศรีมงคล และศูนย์การเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมไทยพวน “เถี่ยวบ้านพวน” หมู่ 8 บ้านบุงเข้ ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก

5.สรุปผลการดำเนินงาน ผลกระทบของการดำเนินงานในพื้นที่ หาปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกัน ร่วมกันหาแนวทางในการสร้างสรรค์กิจกรรม และการประชาสัมพันธ์ศูนย์การเรียนรู้ฯ โดยประชาชนในชุมชนหนองแสง เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

(ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมโครงการในปีงบประมาณ 2562)

1.4 ผลการดำเนินงาน

1.4.1 ผลตัวชี้วัด(ผลผลิต ผลลัพธ์ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ)

ตัวชี้วัดมหาวิทยาลัย		
ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1.จำนวนการจัดการอบรม/สัมมนา	1 ครั้ง	2 ครั้ง
2.จำนวนผู้เข้ารับบริการ(ทุกกิจกรรม)	400 คน	457 คน (ณ วัดสันสุดโครงการ)
3.จำนวนงานเผยแพร่ความรู้บริการวิชาการ	1 ชิ้น	2 ชิ้น (สื่อสิ่งพิมพ์ และ นิทรรศการ)
4.ความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 95.00	ร้อยละ 95.21
5.จำนวนงานบริการแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80.00	ร้อยละ 100.00
6.ผู้รับบริการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85.00	ร้อยละ 87.46
ตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์ของโครงการ		
ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1.ความพึงพอใจต่อนิทรรศการคติชนสร้าง สรรค์ฯ	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85.00	ร้อยละ 89.14
2.ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อเนื้อหาและสื่อในโครงการ	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85.00	ร้อยละ 88.63
3.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคติชนสร้างสรรค์ของชุมชน	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80.00	ร้อยละ 82.15
4.โครงการสามารถอนุรักษ์ สืบสาน ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและศิลปะท้องถิ่นได้	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80.00	ร้อยละ 85.09
5.ผู้รับบริการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80.00	ร้อยละ 90.44

1.4.2 ผลการบูรณาการ

การบูรณาการกับการวิจัย

ในการดำเนินงานในปี 2562 ทางโครงการได้นำงานวิจัย เรื่อง “เรื่องเล่าประวัติชีวิต : การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน” ของ สุรัชชัย ทูหมัด นักวิชาการศึกษา สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วมกับ รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนา

กิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศิลปากร มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมวิถีไทยพวน และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนหนองแสง

การบูรณาการกับการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

การดำเนินงานของโครงการในปีงบประมาณ 2562 ทางโครงการได้บูรณาการกับการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยการประชุมสรุปข้อมูลและแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนไทยพวน ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก โดยการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนหนองแสง ณ โรงเรียนข้าวชุมชน หมู่4 บ้านเนินหินแร่ ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก

พื้นที่หมู่ 4 บ้านเนินหินแร่ เป็นพื้นที่ที่มีการทำนามากที่สุด และยังเป็นที่ตั้งของโรงเรียนข้าวชุมชน ซึ่งยังคงเปิดให้บริการคนภายในชุมชนหนองแสง ประกอบกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นชาวไทยพวน การดำเนินชีวิตตามวิถีภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ เป็นสิ่งที่กำลังจะสูญหาย “การทำนาวิถีไทยพวนและพิธีกรรม” จึงเป็นเนื้อหาสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนข้าวชุมชน บอกเล่าเรื่องราวภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ และนำเสนอวิถีเกษตรกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวไทยพวน ต.หนองแสง ได้แก่ หมู่1 บ้านคลองคล้า : กลุ่มหัตถกรรมจักสาน หมู่2 บ้านโคกกระชาย : ปลาแปรรูป หมู่3 บ้านหนองหัวลิงใน : ปุ๋ยชีวภาพ หมู่4 บ้านเนินหินแร่ : การทำนาและเกษตรอินทรีย์ หมู่5 บ้านหนองแสง : เกษตรผสมผสาน สวนหลังบ้าน หมู่6 บ้านสันป่าตั้ง : ผักสวนครัว หมู่7 บ้านหนองหัวลิงนอก : ไม้กิมซุง ไม้เลื้อยบ้าน หมู่8 บ้านบุงเข้ : กลุ่มอาชีพไม้กวาด หมู่9 บ้านเหล่าเดิน : การขยายพันธุ์กล้าไม้

1.4.3 ผลกระทบกับเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เน้นแสดงให้เห็นว่าชุมชน/กลุ่มเป้าหมาย

ผลกระทบกับเศรษฐกิจ

ไม่เห็นผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยตรง เนื่องจากเป็นโครงการที่มุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรมของชุมชน และสามารถใช้เป็นฐานเรียนรู้สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

ผลกระทบกับสังคม

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า กลุ่มผู้นำชุมชน อาสาสมัคร และชาวบ้านมีการตื่นตัวและตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาการทำเกษตรกรรมตามวิถีไทยพวนของตนมากขึ้น โดยทางกลุ่มผู้นำชุมชนได้ร่วมกับทางโครงการฯ จัดตั้งแหล่งเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนหนองแสง ณ โรงเรียนข้าวชุมชน หมู่4 บ้านเนินหินแร่ ต.หนองแสง อ.ปากพลี จ.นครนายก เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับนักเรียน ประชาชนในชุมชน และกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาเยี่ยมชมหมู่บ้าน ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจและร่วมกันอนุรักษ์สร้างสรรค์กิจกรรม สืบสานการทำเกษตรกรรมตามวิถีไทยพวนอย่างเป็นรูปธรรม

ผลกระทบกับสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพในชุมชน หมู่ 4 บ้านเนินหินแร่ บริเวณโรงเรียนข้าวชุมชน และพื้นที่ดอนยายแมะ ได้รับการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมทั้งพื้นที่ภายในโรงเรียนข้าวชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตร และพื้นที่ภายนอกบริเวณดอนยายแมะ ซึ่งเป็นที่ตั้งของแปลงนาสาธิตและสะพานไม้ไผ่ ชุมชนร่วมกัน

อนุรักษ์และดูแลพื้นที่ เพื่อเป็นหนึ่งในฐานการรองรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน กลุ่มศึกษาดูงาน และบุคคลทั่วไป

2. ภาพกิจกรรมโครงการ

นายปพนศักดิ์ ชันดิชัยมงคล ปลัดอาวุโส อ.ปากพลี จ.นครนายก ให้เกียรติเป็นประธานเปิดศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนไทยพวน โดยมีนายพิเชษฐ รุ่งประพันธ์ นายก อบต.หนองแสง ให้เกียรติมาร่วมกิจกรรม

ผู้ใหญ่บ้านและตัวแทนชุมชนร่วมนำเสนอข้อมูลภูมิปัญญาเกษตรกรรมของแต่ละชุมชน ทั้ง 9 หมู่ ใน ต.หนองแสง

เยาวชนและผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมนิทรรศการวิถีเชิงเกษตรชุมชนไทยพวน ณ โรงเรียนข้าวชุมชน หมู่ 4 บ้านเนินหินแร่

กิจกรรมสาธิตการดำนาและฝึกการทำนาตามวิถีไทยพวน

นิทรรศการถาวร “ไทยพวน ชวนเฮ็ดนา” ณ ศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนไทยพวน

แผ่นพับประกอบนิทรรศการถาวร “ไทยพวน ชวนเอ็ดนา” ณ ศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนไทยพวน

โมเดลจำลองการทำงานวิถีไทยพวน ประกอบนิทรรศการถาวร “ไทยพวน ชวนเอ็ดนา” ณ ศูนย์การเรียนรู้วิถีเชิงเกษตรชุมชนไทยพวน